

зокрема для стимулювання соціального підприємництва та забезпечення сталого розвитку. Ця модель пропонує інноваційний підхід до споживання і управління ресурсами, що відкриває значні можливості для зниження витрат, підвищення ефективності ресурсів і зменшення екологічного впливу. Однак, для повноцінного розвитку та інтеграції цієї моделі потрібно ретельно вирішити юридичні і безпекові виклики. Врегулювання цих питань вимагає активної участі законодавців, бізнесу та спільноти, щоб забезпечити стале та справедливе використання спільних ресурсів.

Література:

1. European Commission. A European Agenda for the Collaborative Economy. 2016. Available online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52016DC0356> (дата звернення 12.04.2024)
2. Пилипенко Н., Карпець О. Теоретичні аспекти соціального підприємництва в сучасних умовах. *Ефективна економіка*. 2021. № 3. DOI: 10.32702/2307-2105-2021.3.87 (дата звернення 13.04.2024)
3. Yaraghi, Niam; Ravi, Shamika (2017). The Current and Future State of the Sharing Economy, Brookings India IMPACT Series No. 032017. March 2017. URL: https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2016/12/sharingeconomy_032017final.pdf (дата звернення 14.04.2024)
4. Пилипенко В. В., Пилипенко Н. М., Беляєва В. В. Соціально-економічна політика в контексті технологічних процесів. *Інтернаука. Серія: «Економічні науки»*. 2019. № 6. URL: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2019-6-5074> (дата звернення 15.04.2024)

*Ковальчук Наталя Олександрівна,
кандидат економічних наук, доцент,
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, м. Чернівці
ORCID: 0000-0001-7886-2485*

*Романович Валентина Романівна, студентка 4 курсу,
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, м. Чернівці*

ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ В УКРАЇНІ

Інтернет-адреса публікації на сайті:
<http://www.konferenciaonline.org.ua/ua/article/id-1697/>

Вкладення інвестиційних ресурсів у проекти вимагає значних зусиль і часу, зокрема у зв'язку із необхідністю їх обґрунтування та розроблення ефективних стратегій використання. Однак, для успішного вкладення коштів у різноманітні галузі економіки, перш за все, потрібні фінансові ресурси, наявність яких і визначає можливість інвестування.

У розвинених країнах різноманітні типи джерел взаємодоповнюються, формуючи збалансовані стратегії фінансування інвестицій у різні сфери економіки. У менш розвинених країнах, де внутрішні джерела інвестицій не значно розвинені, зростає важливість і вплив іноземних інвестицій.

Прямі іноземні інвестиції виступають важливим ресурсом для фінансування економічного розвитку. Особливо це важливо для країн у стадії розвитку, які не мають достатніх внутрішніх ресурсів для інвестування у власну економіку. Важливу роль в умовах війни та у поствоєнний період відіграють іноземні інвестиції для України. За даними Національного банку України обсяг прямих іноземних інвестицій в економіку України (інструменти участі в капіталі та боргові інструменти) станом на 31.12.2022 року становив 50 986,7 млн дол. США. Інвестиції спрямовуються у вже розвинені сфери економічної діяльності. Станом на 31.12.2022 найвагоміші обсяги прямих інвестицій (залишків) були спрямовані до підприємств промисловості – 41,9 відс. та установ та організацій, що здійснюють оптову та роздрібну торгівлю, ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів – 16,3 відс.

До основних країн-інвесторів належать Кіпр – 33,1 відс., Нідерланди – 19,5 відс., Швейцарія – 5,1 відс., Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії – 4,8 відс., Німеччина – 4,97 відс., Австрія – 3,2 відс., Люксембург – 2,5 відс. і Франція – 2,2 відс. [2].

Прибуток, що генерує підприємство, яке ініціює проект, виступає одним з видів внутрішніх джерел фінансування. У такому випадку забезпечення коштами здійснюється за рахунок власних фінансових ресурсів. Проте практика показує, що узагальнене внутрішнє фінансування може бути ефективним лише для малих проектів, тоді як для більш масштабних необхідно залучення зовнішніх інвестицій. Іноді цю проблему намагаються вирішити без залучення інших джерел інвестицій шляхом підвищення ціни на вироблену продукцію. Проте слід пам'ятати, що разом із зростанням цін може зменшуватися попит, що може призвести до ще меншого припливу грошових коштів.

Також вагомим внутрішнім джерелом фінансування є амортизаційні відрахування, нарахування яких дозволяє розподілити вартість основних засобів та обладнання на тривалий період, відображаючи їхню вартість, яка зменшується внаслідок фізичного зносу, морального застаріння та технологічних вдосконалень. Проблема такого фінансування на підприємствах України – це нецільове використання даного джерела, часто на поповнення обігових коштів.

Кредит від банку на тривалий термін є найбільш розповсюдженим та популярним методом фінансування проектів у більшості країн. Ця форма кредиту дозволяє позичальнику розвивати своє виробництво та реалізовувати товари. Однак у країнах з нестабільною економікою цей підхід майже не використовується, оскільки банки уникають ризику та не готові надавати довгострокові кредити або інвестувати кошти.

Випуск цінних паперів корпорацією постає ключовим для фінансування інвестиційних проєктів. Цей метод активно розвивається в нашій країні, але в більш розвинених економіках грошові кошти, отримані шляхом випуску цінних паперів, становлять значну частину всіх джерел інвестицій.

Фінансування з державного бюджету передбачає централізоване виділення коштів без необхідності повернення або у формі державного кредиту. Перший варіант може бути реалізований країною для проєктів з національним значенням, тоді як другий варіант – для всіх проєктів з високим ступенем інвестиційної привабливості. Наразі державою створено програму кредитування «5-7-9» саме для фінансування інвестиційних проєктів та стимулювання інвестиційної діяльності, яка реалізується уповноваженими банками, проте різниця між базовою та компенсаційною ставкою фінансується саме державою.

За актуальними даними, оприлюдненими ФРП, загальна сума підписаних за даною програмою кредитних договорів виросла до 276,9 млрд грн станом на 19.02.2024р. При цьому поточна заборгованість позичальників за пільговими кредитами на початку 2024 року становила 126,8 млрд грн.

Важливу роль Програми для бізнесу та економіки в цілому підкреслює стрімке зростання частки кредитів, виданих за програмою «5-7-9%», у чистому гривневому корпоративному портфелі – з 5% у 2020р. до 18% у 2021р., 26% у 2022 р. та до 40% за підсумками 2023р. (як згадано вище, серед нових кредитів, виданих під час повномасштабного вторгнення, частка субсидованих за Програмою сягає 90%).

Дві третини обсягу підписаних за Програмою кредитних договорів (67,4%) припадає на період воєнного стану в Україні, з 24.02.2022 р. по 05.02.2024 р. Таким чином зростання кредитного портфеля за Програмою «Доступні кредити 5-7-9%» переважно зумовлене зміною дизайну програми в умовах повномасштабної війни.

Отже, в сучасних умовах недостатньо використовувати одне джерело фінансування проєктів, існує необхідність у їх комбінації залежно від внутрішніх можливостей та ситуації на фінансовому ринку.

Список використаних джерел:

1. Інвестиційна діяльність в Україні. *Міністерство економіки України*: веб-сайт. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=b6d0940d-2443-41c4-82ec-86e6d2e56973&title=InvestitsiinaDialnistVUkrainiZa2022-Rik&isSpecial=true>
2. Державна програма підтримки бізнесу «5-7-9»: у пошуках оптимального дизайну. *УКРІНФОРМ*: веб-сайт. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3836803-derzavna-programa-pidtrimki-biznesu-dostupni-krediti-579-u-posukah-optimalnogo-dizajnu.html>